

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ
คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย^๑

กรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๕๐๖.๐๔/๖๖๔๕ ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้อำนวยการกองสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเท่ากับจำนวนกรรมการโดยตำแหน่งซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยเลือกจากกลุ่มผู้ประกอบโรคศิลปะและจากกลุ่มผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ ทางด้านการแพทย์แผนไทย การผลิตหรือจำหน่ายยาแผนไทย และการปลูกหรือแปรรูปสมุนไพร และอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยการเลือก กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งในปีกงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการสรรหากรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ดำเนินการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริม ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแทนชุดเดิมที่ดำรงตำแหน่งครบวาระ ซึ่งผลการตรวจนับคะแนน บัตรเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ และกรรมการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือกได้ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลตามข้อ ๒ และข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฯ แล้ว พบว่า นาย ฉ. ผู้ได้คะแนนลำดับที่หนึ่งของกลุ่มหมอพื้นบ้านภาคใต้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ จังหวัดตรัง จึงได้เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขพิจารณาแต่งตั้งตามขั้นตอน โดยเลื่อน ผู้ได้รับเลือกในลำดับถัดไปขึ้นมาแทน คือ นาย พ. ตามข้อ ๑๔ แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฯ

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขมีความเห็นต่อการเสนอแต่งตั้งกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย กรณี นาย ฉ. ผู้ได้คะแนนลำดับที่หนึ่งของกลุ่มหมอพื้นบ้านภาคใต้ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๒ (๓) แห่งกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฯ ว่า เมื่อพิจารณาคุณสมบัติและลักษณะ ต้องห้ามของบุคคลซึ่งจะมาดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านตามมาตรา ๑๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่กำหนดว่า ผู้ที่จะได้รับเลือก เป็นผู้ใหญ่บ้าน ต้องไม่เป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการการเมือง

^๑ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๒/๑๐๙ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ข้าราชการประจำ พนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือของรัฐวิสาหกิจ หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือลูกจ้างของเอกชนซึ่งมีหน้าที่ทำงานประจำ และบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามมาตรา ๔ (๑๔) และ (๑๕) แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ หมายความว่า (๑๔) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สาราวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และ (๑๕) เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจ องค์กรของรัฐ หรือองค์การมหาชนที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา ประกอบกับคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๗/๒๕๕๐ แล้วเห็นว่า ผู้ใหญ่บ้าน มีสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่มิได้เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” มีความหมายกว้างกว่า คำว่า “พนักงานองค์กรของรัฐ”

โดยที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมครบวาระการดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖ และพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยฯ ไม่มีบทบัญญัติรองรับให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชุดใหม่เสร็จสิ้น ทำให้คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยขาดองค์ประกอบ ดังนั้น เพื่อให้การแต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยเป็นไปโดยถูกต้องและเป็นแนวปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย กรรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นว่า ผู้ใหญ่บ้านซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยได้รับเงินเดือน แต่มิใช่เงินจากงบประมาณประเภทเงินเดือน เป็นตำแหน่งอันเป็นลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามข้อ ๒ (๓) แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฯ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) และผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า โดยที่ข้อ ๒ (๓)^๒ แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยไว้ว่า บุคคลซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่เป็นข้าราชการ หรือพนักงานองค์กรของรัฐ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ยกเว้นนักวิชาการตามข้อ ๓ (๔) ดังนั้น การพิจารณาว่า การดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมีลักษณะต้องห้ามมิให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามข้อ ๒ (๓) หรือไม่ จึงต้องพิจารณาในเบื้องต้นเสียก่อนว่า ผู้ใหญ่บ้านมีสถานะเป็นข้าราชการ หรือพนักงานองค์กรของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำหรือไม่ ซึ่งตามข้อหารือนี้สามารถพิจารณาได้ดังนี้

^๒ข้อ ๒ บุคคลซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๓) ไม่เป็นข้าราชการ หรือพนักงานองค์กรของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ยกเว้นนักวิชาการตามข้อ ๓ (๔)

๑.ล๑

๑.ล๑

ผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลซึ่งราษฎรเลือก แล้วให้นายอำเภอออกคำสั่งแต่งตั้งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และจะได้รับเงินเดือน แต่มิใช่จากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนตามมาตรา ๙ วรรคสาม^๔ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑๒ ลงวันที่ ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ โดยปัจจุบันเงินตอบแทนตำแหน่งที่ผู้ใหญ่บ้านได้รับเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่น ๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๖ และผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ในการช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ ปกครองบรรดาราษฎร และเป็นหัวหน้าราษฎรในเขตหมู่บ้านของตนตามมาตรา ๑๐^๕ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖ และมาตรา ๒๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) ฯ

^๓มาตรา ๑๓ การเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และให้กระทำโดยวิธีลับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกินสามคน และราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของราษฎรในหมู่บ้านจำนวนไม่น้อยกว่าสี่คนแต่ไม่เกินเจ็ดคน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

การแต่งตั้งกรรมการ วิธีการเลือกประธานคณะกรรมการ และวิธีการตรวจสอบตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อราษฎรส่วนใหญ่เลือกผู้ใดเป็นผู้ใหญ่บ้านแล้วให้นายอำเภอออกคำสั่งเพื่อแต่งตั้งและให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ใหญ่บ้านนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ในกรณีที่ผู้รับเลือกมีคะแนนเสียงเท่ากันให้ใช้วิธีจับสลาก ทั้งนี้ เมื่อนายอำเภอได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านแล้ว ให้รายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญให้ไว้เป็นหลักฐาน

ในกรณีที่มีการคัดค้านว่าผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามวรรคสี่ได้รับเลือกมาโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวน และถ้าผลการสอบสวนได้ความตามที่มีผู้คัดค้าน ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งโดยเร็ว ทั้งนี้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้ง

การพ้นจากตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านตามวรรคห้า ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้ใหญ่บ้านได้กระทำลงไปในขณะที่ดำรงตำแหน่ง

๔มาตรา ๙

ฯลฯ

ฯลฯ

ผู้ใหญ่บ้านจะได้รับเงินเดือน แต่มิใช่จากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน ส่วนผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง จะได้รับเงินตอบแทนตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

๕มาตรา ๑๐ ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ปกครองบรรดาราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน

๖มาตรา ๒๗ ผู้ใหญ่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

สำหรับประเด็นว่าผู้ใหญ่บ้านเป็นข้าราชการหรือไม่ นั้น เห็นว่า บุคคลจะมีสถานะเป็นข้าราชการประเภทใดจะต้องได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายเกี่ยวกับระเบียบข้าราชการประเภทนั้นหรือกฎหมายจัดตั้งหรือจัดระเบียบส่วนราชการ หรือองค์กรของรัฐ ซึ่งความหมายของคำว่า “ข้าราชการ” สามารถพิจารณาเทียบเคียงได้จาก (๑) บทนิยามคำว่า “ข้าราชการพลเรือน” ตามมาตรา ๕^๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งหมายถึง บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งให้รับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณในกระทรวง กรมฝ่ายพลเรือน และ (๒) บทนิยามคำว่า “พนักงานส่วนท้องถิ่น” ตามมาตรา ๓^๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ หมายถึง ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล ข้าราชการกรุงเทพมหานคร พนักงานเมืองพัทยา และข้าราชการ หรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการโดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนของรัฐบาลที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาจัดเป็นเงินเดือนของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น แต่โดยที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกของราษฎร แล้วให้นายอำเภอออกคำสั่งแต่งตั้งตามมาตรา ๑๓ วรรคสี่^๙ และได้รับเงินเดือนที่ไม่ได้มาจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนตามมาตรา ๙ วรรคสาม^{๑๐} ประกอบกับไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดแต่งตั้งหรือกำหนดสถานะให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นข้าราชการ ดังนั้น ผู้ใหญ่บ้านจึงไม่ใช่ข้าราชการ

ในส่วนประเด็นว่าผู้ใหญ่บ้านเป็นพนักงานองค์กรของรัฐหรือไม่ นั้น เห็นว่า ไม่มีกฎหมายกำหนดความหมายของคำว่า “พนักงานองค์กรของรัฐ” ไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องพิจารณาความหมายของคำว่า “พนักงานองค์กรของรัฐ” ในลักษณะทั่วไป ซึ่งหมายถึง บุคคลผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากข้อ ๒ (๓)^{๑๑} แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฯ กำหนดให้บุคคลซึ่งจะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่เป็นข้าราชการ หรือพนักงานองค์กรของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ การตีความจึงต้องพิจารณาความข้างเคียงหรือบริบทของคำในลำดับก่อนหน้า เพราะเป็นความเดียวกันหรือต่อเนื่องกัน ด้วยเหตุนี้ ตำแหน่งพนักงานองค์กรของรัฐจึงต้องเทียบเคียงจากตำแหน่งข้าราชการ ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามที่กำหนดไว้ในลำดับก่อนหน้า เมื่อพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นตำแหน่งที่มาจากการเลือกของราษฎร แล้วให้นายอำเภอออกคำสั่งแต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่ ปกครองบรรดาราชราษฎร และเป็นหัวหน้าราษฎรในเขตหมู่บ้านของตน โดยได้รับเงินเดือนที่ไม่ได้มาจากเงินงบประมาณ

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้าราชการพลเรือน” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ให้รับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณในกระทรวง กรมฝ่ายพลเรือน

ฯลฯ

ฯลฯ

“มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“พนักงานส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล ข้าราชการกรุงเทพมหานคร พนักงานเมืองพัทยา และข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการโดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนของรัฐบาลที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาจัดเป็นเงินเดือนของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ประเภทเงินเดือน ตามนัยมาตรา ๙ วรรคสาม^{๑๒} มาตรา ๑๐^{๑๓} มาตรา ๑๓ วรรคสี่^{๑๔} และมาตรา ๒๗^{๑๕} อีกทั้งมาตรา ๘^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ กำหนดให้การตั้งหมู่บ้านที่บ้านหลายบ้านอยู่ในท้องที่อันหนึ่งซึ่งควรอยู่ในความปกครองอันเดียวกันได้ ให้จัดเป็นหมู่บ้าน ๑ ลักษณะ และให้ถือความสะดวกแก่การปกครองเป็นประมาณ กรณีจึงเป็นแบบแผนในการปกครองท้องที่และราษฎรว่าด้วยลักษณะปกครองหมู่บ้าน หมู่บ้านจึงเป็นท้องที่ที่ตั้งขึ้นเพื่อจัดระเบียบการปกครอง แต่ไม่ใช่องค์กรของรัฐ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านจึงไม่ใช่การปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรของรัฐ แต่เป็นการปฏิบัติงานตามที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ กำหนดไว้^{๑๗} ซึ่งแตกต่างจากข้าราชการหรือพนักงานซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น ผู้ใหญ่บ้านจึงไม่ใช่พนักงานองค์กรของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงเห็นได้ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านไม่เป็นข้าราชการ หรือพนักงานองค์กรของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ จึงมิใช่ตำแหน่งอันมีลักษณะต้องห้ามในการที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามข้อ ๒ (๓)^{๑๘} แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฯ

(นายนพต ภารีฤกษ์)

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๖๖

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^{๑๕}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

^{๑๖}มาตรา ๘ บ้านหลายบ้านอยู่ในท้องที่อันหนึ่ง ซึ่งควรอยู่ในความปกครองอันเดียวกันได้ ให้จัดเป็นหมู่บ้าน ๑ ลักษณะที่กำหนดหมู่บ้านตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือความสะดวกแก่การปกครองเป็นประมาณ คือ
ข้อ ๑ ถ้าเป็นที่มีคนอยู่รวมกันมาก ถึงจำนวนบ้านน้อย ให้ถือเอาจำนวนคนเป็นสำคัญ ประมาณราว ๒๐๐ คน เป็นหมู่บ้าน ๑

ข้อ ๒ ถ้าเป็นที่ผู้คนตั้งบ้านเรือนอยู่ห่างไกลกัน ถึงจำนวนคนจะน้อย ถ้าและจำนวนบ้านไม่ต่ำกว่า ๕ บ้านแล้ว จะจัดเป็นหมู่บ้าน ๑ ก็ได้

^{๑๗}หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สारวตกรำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับราษฎรในการปฏิบัติงานตามกฎหมายและนโยบายของรัฐ เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนภูมิภาค มีบทบาทอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและแก้ไขปัญหาระดับต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่เป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ย ประนีประนอมและจัดการระงับปัญหาความขัดแย้งในท้องที่ และยังมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐ ตัวแทนของราษฎรเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ ความเดือดร้อนของราษฎรเพื่อนำเสนอต่อส่วนราชการ

^{๑๘}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น